



פרשת ויקרא | עלון מס' 19

'תנה בני לך לי'

א: וּנְפֹשׁ פִּי תִקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה לַיהוָה סֶלֶת יִהְיֶה קָרְבָּנוֹ וַיִּצַק עָלֶיךָ שֶׁמֶן וְנָתַן עָלֶיךָ לְבָנָה:

ונפש כי תקריב. לא נאמר נפש בכל קרבנות נדבה אלא במנחה, מי דרכו להתנדב מנחה, עני, אמר הקב"ה מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו: (רש"י)

היה קשה לרש"י מדוע כאן התורה שינתה מלשונה וכתבה נפש? והוא עונה, שבדרך כלל העני הוא זה שמביא מנחה, שזה דברים פשוטים וזולים כמו סולת ושמן, והתורה מחשיבה כאילו הקריב את נפשו...

הדרך לבית המקדש בעליות להר הבית, עולה יוסל הגביר, עב בשר הוא, בגדי פאר לגופו... מדושן עונג... עומד הוא אחרי ביצוע עסקה שמנה... מיליונים של רווח הוא גרף... מאחוריו צועד לו בכבודות פר ענק... באמת יצור גדול מימדים... יוסל בדרך להקריב קרבן עולה... ליבו גואה על גדותיו, באמת עסקה כזו מחייבת קרבן ענק שכולו כליל לד'... שפתותיו מרננות בשיר...

מאחוריו צועד מבויש, חצ'קל האביון... הרי שהוא הניגודיות המוחלטת ליוסל... בגדיו ישנים ומרוטים, דקיק ורזה הוא... לא עסקה ולא שמנה... עמל הוא לפרנסתו במלחמת החיים היומיומית... במאבק אין סוף... פרוטה לפרוטה אין... אבל... אשתו הצדקת מתחננת היא, לך לבית המקדש, תקריב קרבן... אולי אולי... נו... כסף לפר, זה אולי בחזיון הלילה... גם לא לעז וגם לא לכבש... כן וגם לא לעוף... כלום... מה יש לו... איזה מעט סולת ומעט שמן... נו, הולך לבית המקדש, ובעליה הוא רואה את יוסל והפר והוא מתכווץ מבושה... תראה מה הוא מביא בנדבה ומה אני מביא בנדבה...

כשמסיימים... הפר של יוסל עלה כליל לד' על המזבח... והמנחה של חצ'קל אחרי קמיצה וההקטרה מתחלקת לכהנים... קודש קודשים היא... הוא לא מקבל את היתרה... היא הולכת לכהנים...

מה מרגיש כעת יוסל ומה מרגיש כעת חצ'קל... או שנחמד מה אנו מרגישים כשנבוא להשוות את שני הקרבנות שראינו לפנינו... את מי נעריך יותר ואת מי נכבד יותר...

אם מותר לחשוב, זה לא רק בקרבן מנחה... זה בכל עניני החיים שלנו... את מי אנחנו מכבדים... ואת מי אנחנו מעריכים... במי אנחנו מזלזלים... ואת מי אנחנו מבטלים... אולי נדייק את מה אנחנו מבטלים...

אם נבין שבשורש העניין, יש כאן שתי נקודות אחת עמוקה יותר והשנייה עמוקה עוד יותר... זה לא רק שהעני הביא ממה שאין

לעומת העשיר שהביא ממה שיש לו, שזה לבד סיבה הראויה באמת להערכה... אדם שמתוך מה שאין לו נותן ומקריב... הוא ראוי לכל שבח... אלא יש כאן רובד יותר עמוק, כל התהליך הזה של הבאת הקרבן, מתלווה אליו תחושה של שפלות, מה בכלל אני מביא פה... מה זה בכלל סולת ושמן... איזה בושה... תראה את הפרים והעזים והכבשים... מה אני בכלל עושה פה... כולם רואים שעני ורש אנוכי...

אומר רש"י - חצ'קל - חצ'קל היקר, כשאתה מביא את המנחה שלך את הסולת הפשוטה הזו... אני מעלה עליך... אני מחשיב אותך שלא הבאת לי רק סולת, אלא הבאת את הנפש... את הנפש שלך בעצמותה... ואת זה הקרבת לפני... אצל הקב"ה זה נחשב יותר מכל הפר הגדול הזה... אתה כעת מקריב לי לא בעל חי... אתה מקריב לי את הנפש שלך... את התמצית שלך... לכבודי... זה לא מנחה... זה נפש... 'ונפש כי תקריב'...

איפה זה תופס אותנו... הרבה פעמים בחיים, מרגישים עניות ברוחניות... ואנחנו רוצים להקריב ולתת לקב"ה משהו מאתנו... איזה הקרבה פנימית... איזה משהו מעבר... ונראה לנו שאם זה לא דבר גדול... זה לא שווה... חייבים משהו ענק... גדול... משמעותי... איזה שבע שעות של לימוד ברצף... תפילה מתחילה ועד הסוף בקולות וברקים... מה שווה סתם חיזוקון קטן... צריך שיהיה משהו מכובד... חתיכה הראויה להתכבד...

מלמד אותנו רש"י - ידידי אתה טועה... ממש לא... 'תנה בני לך לי' (משלי כג, כו), תן לי את הלב... תן לי את הנפש... העיקר המחשבה... הפנימיות... העיקר מה שאתה מרגיש כלפי בזמן הנתינה... קבלה קטנה... משהו אבל שהגיע מבפנים... הרבה יותר מוערך מהמשהו ה'בומבסטי'... הענק...

ועוד נקודה... אל תשווה אותך לאחרים... מה הוא נותן ומה אני נותן... איזה עוצמות של קרבן פלוני הביא... ואיזה קבלה אלמוני הביא... תביא את עצמך... תביא את מה שיש לך... תקבל החלטה ביכולות שלך... בכלים שלך... זה בדיוק מה שהקב"ה רוצה... את החיזוק הקטן שלך... אבל שהוא שלך... את הנפש שלך... אל תשווה ותחשוב שהמתנה של פלוני יותר משלך... הכל תלוי בהרגשה הפנימית... הכל תלוי בנפש שלך...



שבת שלום ומבורך

'קרבן - אחריות אישית'

ב: דָּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם פִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַה' מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבֶּקָר וּמִן הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת קָרְבְּנֵיכֶם:

כאשר באים להתבונן בפרשת הקורבנות, הרי בוודאי שהיא מן הדברים הסתומין, וסודותיה נעלמים, ועבודת הקורבנות הרי קדושתה היא עצומה.. וצריך באמת להבין הייתכן כי האדם שעשה מעשה עבירה, ומביא קרבן בזאת מתכפרת העבירה?? הלא דבר הוא.. פגמת את הבריאה, קלקלת.. מה עוזר הקרבת כבש.. והנה בסוד דבר זה רבו המפרשים, והביאו טעמים שונים אך ברמב"ן מבואר טעם נפלא, שנותן לנו איזה שהוא מבט בהיר על הנושא הזה...

הרמב"ן (א' ט') כותב: ויותר ראוי לשמוע הטעם שאומרים בהם כי בעבור שמעשי בני אדם נגמרים במחשבה ובדבור ובמעשה, צוה השם כי כאשר יחטא, יביא קרבן יסמוך ידיו עליו כנגד המעשה ויתוודה, בפיו כנגד הדבור, וישרוף באש הקרב והכליות שהם כלי המחשבה והתאוה, והכרעים כנגד ידיו ורגליו של אדם העושים כל מלאכתו, ויזרוק הדם על המזבח כנגד דמו בנפשו, כדי שיחשוב אדם בעשותו כל אלה כי חטא לאלהיו בגופו ובנפשו, וראוי לו שישפך דמו וישרף גופו, לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה וכפר הקרבן הזה, שיהא דמו תחת דמו נפש תחת נפש, וראשי אברי הקרבן כנגד ראשי אבריו, והמנות להחיות בהן מורי התורה שיתפללו עליו, וקרבן התמיד בעבור שלא ינצלו הרבים מחטוא תמיד, ואלה דברים מתקבלים מושכים את הלב כדברי אגדה.

הרמב"ן מייסד לנו, כי החטא הוא כל כך חמור, עד כדי שהיה צריך לשפוך את דמו של החוטא, ולשרוף את גופו, רק שבחסד הבורא וברחמי העצומים, נתן את האפשרות שאדם יביא קרבן, ויחשוב בזמן הקרבת הקרבן שהיה ראוי שיעשו לי את הדבר הזה... כנגד מה שחטאתי ופגמתי, היה צריך להעניש אותי עד כדי שהיו צריכים לעשות לי מה שעשו לקרבן שהבאתי...

מיודעינו ר' יענקל קם בשבת בבוקר והוא שכח... שכח שהיום שבת... קם מהמיטה ולפני שמכין לעצמו כוס קפה... נוטל הוא את המחשב.. בודק מה קורה שם בבורסה... והוא מזהה הזדמנות עסקית נדירה.. וואו... זה רווחים של מיליונים... מרים הוא טלפון לברוקר... נותן לו הוראה מה לקנות מיידית, ומנתק את הטלפון...

בום... מכה בו המחשבה אויש... שבת... שבת... מה עשיתי... איזה חילול שבת.. נורא ואיום... לא מוצא הוא מנוחה לעצמו, מה עשיתי.. הברוקר הגוי מנסה להתקשר שוב ושוב.. ר' יענקל כבר לא עונה... אבל השבת קודש שלו נהפכה לתוגה.. איך נפלתי בכזה חילול שבת..

במוצאי שבת הברוקר שלו מתקשר... ר' יענקל עונה... הגוי מספר לו בהתלהבות - יענקל.. זכית.. המניה שרכשת זינקה בשוויה...

יש לך רווח חצי מיליון דולר!!! - חצי מיליון דולר!!

נו מה עושים.. הולך הוא לרב שפוף כולו... רבה' חיללתי שבת... מה עושים??? הרב מברר ומלבן... זה היה בשוגג?? כן בוודאי רבי.. נו עליך להביא קרבן חטאת.. חטאת שמינה...

ממהר הוא ר' יענקל לסוחר הצאן בשכונה, ר' גדי תביא לי בבקשה, את הכבשה הכי שמנה שיש לך... נו הנה זאת שם... כמה עולה?? 3500 שקל.. מצוין.. תביא עוד אחד שיהיה לשלמים.. ועוד אחת נדבה.. הכל יחד כמה?? 10.000 שקל מחיר מצוין...

יופי... עולה הוא לבית המקדש בירושלים, עם 3 קורבנות, הוא בא לכפר על החילול שבת הנורא שהוא עשה.. בדרך הוא עושה חשבון... רגע.. כמה עלו הכבשים.. עשרת אלפים שקל כמה היה הרווח בבורסה.. חצי מיליון דולר.. נו נו... עסקה שווה... אה???

(הרב פינקוס זצ"ל)

ברור שהנושא של הקרבנות זה לא העניין של המחיר או של הגודל, אלא יש כאן משמעות פנימית.. חטאתי.. עויתי.. נכשלת.. ובשתי מילים נקרא לזה 'נטילת אחריות'.. אם נתבונן, אפי' שמות הקרבנות יש להם ביטוי רגשי.. קרבן אשם... מה זה אומר?? אני אשם... קרבן חטאת.. זה לא סתם קרבן... זה אני חטאתי... או קרבן עולה, הכל עולה כליל לשמים... וזה אומר שרק כאשר תתבונן לעומק, תבין מה המשמעות של החטא והעבירה... תבין מה פגמת... תיקח אחריות.. תעשה וידוי על הקרבן... ואז תקריב, או אז יכופר לך...

כל מציאות החטא, זה בעצם חוסר אחריות, אפי' בשוגג היה כאן איזה שגגה באחריות... ואדם אמור להיות אחראי למעשיו... טעית?? קח אחריות... תבין שאת מה שעשו לקרבן היו צריכים לעשות לך.. ואם אתה לא מבין את זה או לא חושב על זה.. אז איך תתכפר??

האם שחיטת כבש תועיל לך למחות את רושם העבירה והחטא שעשית??

בלי הרמב"ן הזה, אין הבנה מה תועיל ההקרבה של הכבש.. אני אחטא, הכבש ישחט, ואני אלך ואכנס לחיים טובים ארוכים ולשלום???

ואתו הדבר בקרבן תודה - זה לא סתם להביא קרבן.. מה אשם הכבש... יש כאן ביטוי רגשי.. אני רוצה מעומק נפשי... מהפנימיות שלי.. לומר תודה.. להודות לרבש"ע... הלב מתפרץ, אני מביא קרבן עם לחמי תודה, אני אעשה סעודת הודאה בקול גדול.. אני אקח אחריות.. על ההכרת טובה שיש לי על מה שקיבלתי...

וזה הסוד לחיים - לא לברוח מאחריות.. גם על כישלונות וגם על הצלחות.. על כישלונות מתחרטים... על כישלונות לפעמים גם משלמים... ועל הצלחות מודים... מודים למי שסמך עלינו ונתן לנו אחריות להצליח...

